

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

20 Ekim 2026

Sayı : 30824082-610 - 17072455
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mustafa Kemal
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

DİYARBAKIR MİLLETVEKİLİ
SAYIN SERHAT EREN'İN
TBMM 7/45549 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR

7/45549
GK 175

SORULAR

Beritan aşireti, bölgemizin en büyük göçer topluluklarından biri olup, yüzyıllardır hayvancılığa dayalı üretim biçimini sürdürmektedir. 1980'li yıllardan itibaren çeşitli iskan projeleri kapsamında Diyarbakır, Elazığ ve Bingöl başta olmak üzere farklı bölgelerde yerleşik hayata geçiş çalışmaları yürütülmüş, Diyarbakır'ın Bismil ilçesine bağlı Alibeyköy, Çeltikli ve Tepekonak köyleri ile Çınar ilçesi Mollapolat Mahallesi, merkez Gencer Mahallesi, Güroluk ve Elazığ Sarıevler'de yüzlerce aile için iskan konutları inşa edilmiştir. Buna rağmen Beritanlı göçerlerin önemli bir bölümü halen göçer yaşamını sürdürmektedir. Basına yansıyan bilgilere göre bugüne kadar yaklaşık bin kişi devlet eliyle, yaklaşık dört bin kişi ise kendi imkanlarıyla yerleşik hayata geçmiş, buna karşın Diyarbakır'da altı, Elazığ'da bir olmak üzere toplam yedi yerleşim biriminde yaşayan yaklaşık 988 aile yerleşik hayata geçmiştir.

2009 yılında başlatılan iskan süreci kapsamında yapılan başvurularda 544 aile müracaat etmiş, ancak yalnızca 30 aile hak sahibi olabilmıştır. Halen hak sahipliği işlemleri tamamlanmış ve mali iskan komisyonundan geçmiş 117 ailenin bulunduğu, buna rağmen söz konusu aileler için herhangi bir arazi tahsisi veya yerleşim çalışmasının gerçekleştirilmediği ifade edilmektedir. Göçer statüsüne ilişkin bilgiler mahalle muhtarlıkları, kaymakamlıklar ve valilik kayıtları aracılığıyla tespit edilebilir nitelikte olmasına rağmen, yaklaşık yarım asırdır çözümsüz bırakılan bu durum ailelerin barınma, eğitim, sağlık ve altyapı hizmetlerine erişimini olumsuz etkilemektedir.

Öte yandan geçmiş yıllarda iskan kapsamında inşa edilerek hak sahiplerine teslim edilen bazı konutlarda ciddi yapısal bozulmalar meydana geldiği, yapılan teknik incelemeler sonucunda çok sayıda konut hakkında yıkım kararı verildiği, buna rağmen yıkılan veya kullanılamaz hale gelen konutların yerine yenilerinin yapılmadığı belirtilmektedir. 5543 sayılı İskan Kanunu kapsamında hak sahibi olduğu resmi kayıtlarla belirlenmiş yurttaşlara yönelik yükümlülüklerin yerine getirilmesi, idarenin takdirine bırakılabilecek bir husus değil, hukuki bir zorunluluktur. Kanunen tanınan hakların kağıt üzerinde bırakılması ve hak sahibi ailelerin yaklaşık yarım asırdır verilen sözlerin yerine getirilmesini beklemek zorunda kalması, sosyal devlet ilkesi, idarenin sürekliliği ve kamu hizmetlerinin eşitlik temelinde sunulması yükümlülüğü bakımından izaha muhtaç bir tablo ortaya çıkarmaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- 5543 sayılı İskan Kanunu kapsamında hak sahibi kabul edilen Beritanlı göçer ailelerden kaçısı için iskan işlemleri tamamlanmış, kaç aile halen iskan edilmeyi beklemektedir?
- 2- Diyarbakır, Elazığ ve diğer illerde Beritanlı göçer ailelere bugüne kadar kaç konut ve ne kadar arazi tahsis edilmiştir?
- 3- Hak sahipliği işlemleri tamamlanmış ve mali iskan komisyonundan geçmiş olduğu belirtilen 117 aileye ilişkin arazi tahsisi ve yerleşim işlemleri neden tamamlanmamıştır?
- 4- Bakanlığınız tarafından Beritanlı göçer ailelerin güncel durumlarının tespiti amacıyla son beş yıl içerisinde herhangi bir saha çalışması veya envanter çalışması yapılmış mıdır?

- 5- 5543 sayılı İskan Kanunu kapsamında hak sahibi olduğu halde halen yerleşim imkanına kavuşamayan ailelerin sorunlarının çözümüne yönelik bir takvim veya eylem planı bulunmakta mıdır?
- 6- Diyarbakır'ın Bismil ilçesine bağlı Alibeyköy ve Çeltikli yerleşimleri başta olmak üzere iskan kapsamında inşa edilerek hak sahiplerine teslim edilen konutlardan kaç hakkında yıkım veya güçlendirme kararı verilmiştir?
- 7- Söz konusu konutlarda meydana gelen yapısal hasarlar nedeniyle yüklenici firmalar, yapı denetim kuruluşları veya sorumluluğu bulunan kamu görevlileri hakkında herhangi bir idari veya adli işlem başlatılmış mıdır?
- 8- Yıkım kararı verilen veya kullanılamaz hale gelen konutların yerine yeni konutların yapılmasına yönelik herhangi bir proje, bütçe veya takvim belirlenmiş midir?
- 9- Yapısal sorunlar nedeniyle konutları kullanılamaz hale gelen hak sahiplerinin mağduriyetlerinin giderilmesi amacıyla herhangi bir geçici barınma, kira desteği veya sosyal destek programı uygulanmakta mıdır?
- 10- Göçer ailelerin geleneksel hayvancılık faaliyetlerini sürdürebilecekleri, altyapı hizmetlerine erişebilecekleri ve kalıcı yerleşim ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri yeni iskan alanlarının oluşturulmasına yönelik herhangi bir çalışma yürütülmekte midir?
- 11- Göçer ailelerin yerleşik yaşama geçişinde karşılaşılan güncel ihtiyaçlar dikkate alındığında, Bakanlığınız 5543 sayılı İskan Kanunu'nu yeterli görmekte midir? Kanunun günümüz koşullarına uygun hale getirilmesi amacıyla herhangi bir mevzuat değişikliği veya revizyon çalışması yürütülmekte midir?

CEVAPLAR

- 1- Mülga Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından hak sahibi olarak belirlenen ve iskan işlemleri gerçekleştirilen Beritan Göçebe Grubundan;
 - Diyarbakır İli Bismil İlçesi Alibeyköy Köyü'nde 150 hak sahibi aile,
 - Diyarbakır İli Bismil İlçesi Tepekonak Köyü'nde 57 hak sahibi aile,
 - Diyarbakır İli Bismil İlçesi Çeltikli Köyü'nde 351 hak sahibi aile iskan edilmiştir.Ayrıca; Beritan Göçebe Grubuna dahil olan ve Kosan Göçebeleri olarak adlandırılan Ailelerden;
 - Diyarbakır İli Bismil İlçesi Çeltikli Köyü'nde 87 hak sahibi aile,
 - Diyarbakır İli Bismil İlçesi Tepekonak Köyü'nde 9 hak sahibi aile iskan edilmiştir.Kosan Göçebe Grubuna mensup olup, halen iskan bekleyen 87 hak sahibi aile ile Karakulak Göçebe Grubuna mensup 30 hak sahibi aile ile olmak üzere Toplam: 117 aile iskan beklemektedir.
- 2- 5543 sayılı İskân Kanunu Uygulamalarının Bakanlığımıza devri sonrası mevcut kayıtlarımıza göre; şu ana kadar Beritan Göçebe Gubundan 1.057 hak sahibi aile

iskan edilmiştir. Bu ailelere ortalama 10-20 dönüm arası tarım arazisi yanısıra işletme binası verilmiştir. Ayrıca; Elazığ İli Kovancılar İlçesi'nden 67 aile iskan edilmek üzere müracaat etmiş olup, Mahalli İskan Komisyonu incelemelerinde kanunda belirtilen hak sahipliği için gerekli olan göçebelik kriterlerini taşımadıklarından hak sahibi olamamışlardır.

- 3- Halen Bakanlığımız kayıtlarında iskan bekleyen Beritan Göçebe Grubuna (Kosan Göçebeləri) mensup 87 hak sahibi aile ile Karakulak Göçebe Grubundan 30 hak sahibi aile olmak üzere toplam 117 aile bulunmakta olup, bu ailelere Bakanlığımız tarafından bulunan yeni yerleşim yerleri aileler tarafından kabul edilmemiştir. Bu nedenle ailelerin talepleri doğrultusunda çevre illerde iskan amacıyla konut ve tarım arazisi temini çalışmaları devam etmektedir.
- 4- Kosan ve Karakulak Göçebe Grubundaki hak sahibi ailelerin iskanları için Diyarbakır, Bingöl ve Elazığ illerinde mülkiyeti hazineye ait yerleşime uygun iskan amaçlı yer araştırılmış ancak bulunan yerler aileler tarafından kabul edilmemiş olup, iskan yerleşim yeri temini için araştırmalar devam etmektedir. Göçebeler ile sürekli iletişim halinde bulunulmakta olup, (göçebe temsilcisi aracılığıyla) Bingöl ilinde iskan edilmek istedikleri talebi Bakanlığımıza şifahen ulaşmış, uzun zamandır yazılı başvuruları dilekçeleri beklenmektedir.
- 5- Beritan Göçebe Grubundan hak sahibi olan ailelerin iskan işlemleri 2015-2020 yılları arasında yatırım programında bulunmakta olup, Bakanlığımız tarafından belirlenen yerleri kabul etmediklerinden işlemler yapılamamıştır. "2026 yılı Etüt-Proje ve Yerleştirme Programında" iş bulunmakta olup, 4'üncü maddede belirtilen başvuruların 9' uncu aya kadar Bakanlığımıza gelmesi halinde 2026 yatırım programına teklif edilebilecektir. Bu durum göçebe temsilcisine bildirilmiştir. Gelmemesi halinde ise önümüzdeki yıllarda yatırım programına alınabilecektir.
- 6- Diyarbakır'ın Bismil İlçesine bağlı Çeltikli Köyü'nde yapılan 540 adet konuttan 2014 yılında 31 adet ve 2024 yılında 87 adet konut teknik incelemeler ve Mahkeme kararları doğrultusunda yıkılarak yeniden yapılmıştır.
- 7- 118 konutun yeniden yapılması sürecinde, yasalar doğrultusunda müteahhide yıkıp yeniden yapılması için tebligatta bulunulmuş, yasal süre içerisinde işlem yapmadığından genel bütçeden ödenek talep edilerek namı hesabına konutlar yapılmıştır. Müteahhide rücu davası açılmış olup, dava süreci devam etmektedir.
- 8- Yıkım kararı verilen konutların yeniden yapımı tamamlanmış olup, başvuruları neticesinde süreci devam eden konutlar için ise, Mahkeme kararları beklenilmektedir. Gelen kararlar neticesinde Bakanlığımızca işlem yapılacaktır.
- 9- Yapısal sorunu olan iskan konutları ile ilgili olarak hak sahibi aileler tarafından açılan davalarda yargı kararları doğrultusunda işlem yapılmaktadır. Ailelere tarım arazileri verilmiş olup, geçim imkanları bu vesile ile sağlanmaktadır.
- 10- Göçebe ailelerin tarımsal iskan talep etmeleri halinde 5543 sayılı İskan Kanunu kapsamında yerleşim yerleri ve imkanlar dahilinde tarım arazisi veya mevzuatta öngörülen iskan yardımları temin edilmektedir.
- 11- 5543 sayılı İskân Kanunu gereğince mer'i mevzuat doğrultusunda günümüz koşullarında gerekli çalışmalar gerçekleştirilmektedir.